

Budapesti Levéltári Mozaikok

2022/5. szám

DOI: 10.56045/BLM.2022.5

ISSN: 2939-6921

URL: <https://leveltarimozaikok.bparchiv.hu/2022/06/23/leveltari-mozaikok-62/>

BIRÓ AURÉL

Gyilkosság a Márvány utca 40. számú házban

1919. június 24-én a késő esti órákban a Márvány utca 40. szám alatti ház lakói egy hangos szóváltásra lettek figyelmesek. Ekkor páran a lépcsőház felé siettek, de addigra már egy fegyver is eldőrdült, amely során az egyik lakótársuk az életét vesztette. Az ügy lezárását csak a proletárdiktatúra bukása után tudták befejezni, de a gyilkos nem sokáig maradt a rács mögött.

Kulcsszavak: Tanácsköztársaság, 1919, gyilkosság, Márvány utca 40., id. Kiss Róza, Réthy Lajos, Bandl Ferenc

1919. március 21-én a kommunisták átvették a hatalmat, kikiáltották a Magyarországi Tanácsköztársaságot, majd rövid időn belül a hatalmuk megtartásához megszervezték a Vörös Hadsereget és a Vörös Őrséget. Ezek mellett kulcsszerepet szántak a különböző vörös terrorcsapatoknak, amelyek a valós vagy vélt antikommunista felkelés leverésére, túszedésre vagy pusztán csak megfélemlítésre, mások vagy a belső ellenségeik megölésére hozták létre. Ilyen volt a Bandl Ferenc vezetésű Budapest-Vidéki II. Vörösőr Kerület alatt működő különítmény is. Ennek egyik tagja 1919. június 24-én a Márvány utca 40. számú ház lépcsőházának alján,¹ gyilkosságot követett el. Ahogy majd látni fogjuk, a bűntényt nem egy politikai cselekmény váltotta ki, a tettes és társainak indítéka mögött a hatalommal való visszaélés, gög, arrogancia és erőfitogtatás állhatott. Erről az ügyről a diktatúra utáni számonkérés során a sajtó ugyan beszámolt, de az áldozat neve a büntetőper lezárása után az ismeretlenség homályába veszett. Mivel az áldozat egy egyszerű munkásnő volt, így feltételezhetjük, hogy személyére később nem tudtak politikai ideológiát felépíteni.

Mi vezetett egy furcsa gyilkossághoz?

A Tanácsköztársaság és ezen belül Budapest pozíciója 1919 nyarára visszafordíthatatlanul meggyengült. A felvidéki győztes hadjáratot követően, 1919. június 23-án a tanácskormány megkapta a szövetséges főparancsnok, Foch marsall ultimátumát, amelyben a békekonferencia nevében június 24-én reggelre elrendelte a hadműveletek beszüntetését, valamint követelte 28-án estig a Vörös Hadsereg visszavonását Felvidékről. Foch közölte, hogy ha 23-án nem kap igenlő választ, felszólítását visszautasítottnak tekinti. Június 24-én létrejött a fegyverszünet.² Ugyanekkor zajlott a budapesti ellenforradalmi Ludovika és monitor lázadás. Nem véletlen, hogy ezen a napon a tanácsállam az utcai csoportosulással és az esti kijárással kapcsolatban komoly szigorítást vezetett be. A szankciók előzménye szorosan kapcsolódhatott az 1919. június 22-i, úrnapi körmenetet követő antikommunista megmozduláshoz. A bevezetett rendeletet aznap leközzölte a *Népszava*:

„Rendelet. A Forradalmi Kormányzótanács az ellenforradalmi törekvések leküzdésére statáriális intézkedés joggal megbízza Budapestnek és környékének területén Haubrich Józsefet, Budapest katonai parancsnokát. Budapest, 1919 június 23. A Forradalmi Kormányzótanács. Parancs. A Forradalmi Kormányzótanács rendelete statáriális joggal bízott meg az ellenforradalmi üzemek leküzdésére.

Közhírré teszem, hogy a mai naptól statárium sújtása alá esik minden olyan gyülekezés, bujtogatás vagy cselekedet, amely a Tanácsköztársaság és ennek intézményei ellen irányul, minden pogromizgatás és felekezeti és faji gyűlölködés fölszítása.

A legkérelhetetlenebb szigorral, a proletárforradalom minden hatalmával fogok eljárni az ellenforradalmi zsidó bankárok és klerikális papok aknamunkájával szemben.

Fölszólítom a proletárokat és elsősorban a dolgozó asszonyokat, hogy ne üljenek föl a vagyona után kesergő zsidó tőke és a hatalmát féltő egyház bűnös

¹ Egykor a ház az I., ma a XII. kerülethez tartozik.

² Foch ultimátuma. Fegyverszünet és visszavonulás 1988. 324–325. p.

szövetségének és ne hagyják magukat eszközüil fölhasználni más vallású proletártestvéreik ellen.

A mai naptól kezdve betiltok mindennemű gyülekezést és felvonulást (szak és pártszervezeti gyűlések kivételével). Teljes védelmet biztosítok a templomokban a vallás gyakorlata számára, de egyetlen pillanatig sem tűrhetem, hogy a vallás leple alatt nagyra nőjön az ellenforradalom.”³

Egy hölgy meggyilkolása

1919. június 24-én, vagyis az ellenforradalom napján Réthy (Réti, 1914-ig Lesku, Leskó) Lajos, A kommün idején a Vörös Őrség Országos Főparancsnoksága Központi Gyűjtő- és Oktató Keretének parancsnok-helyettese, a Bandl-féle terrorcsapat tagja. A különítmény feladata az ellenforradalmi mozgalmak leverése, és a túsok letartóztatása volt.⁴ a Budapest-Vidéki II. Vörösőr Kerületi Parancsnokság (az egykori Böszörményi út 21. szám alatti csendőrlaktanya) laktanyaparancsnoka (1. kép) parancsot kapott, hogy a laktanyából vigyen kb. 80–85 vörösőrt a rend fenntartása céljából a Várba, az egykori Habsburg-palotába. Ezután Róth Ármin⁵ laktanyaparancsnok-helyettes és Herbst József⁶ előadó vörösőrrrel és egy ismeretlen társukkal visszaindultak a Böszörményi úti laktanyába.

1. kép. Réthy Lajos igazolványa. (BFL VII.5.c B.Kgy.9841/1919.)

³ Rendelet 1919. 1. p.

⁴ 1896. december 6-án született Debrecenben, budapesti (VI. Felsőerdősor u. 12. I/10.), illetve rákospalotai (Imre u. 134., ma Budapest XV. kerülete) lakos, református, nő, asztalos, apja Réthy József, anyja Nagy Zsuzsanna.

⁵ 1879. április 20-án született Mosonban, budapesti lakos (IX. Bakáts u. 3. I/1.), izraelita, nő, kereskedősegéd, apja Róth Ede, anyja Kopfstein Fáni.

⁶ 1895. vagy 1897. október 7-én született Liptószentmiklóson, budapesti lakos (VII. Dob u. 94–96. II/15.), izraelita, nőtlen, magánhivatalnok, apja Herbst Nándor, anyja Fleck Cecília.

Ezen a napon már este 8 órakor minden kapunak zárva kellett lennie és az utcán senki sem tartózkodhatott. Mégis, amikor este 9–fél 10 óra tájban az Alkotás és Márvány utca sarkához értek, látták, ahogy a Márvány utca 40. számú ház (2–3. kép) kapualjánál emberek beszélgettek.

2. kép. A Márvány utca 40. számú ház homlokzati terve. (BFL XV.17.d.329 7694/7.)

Gróf József⁷ házmester, bankhivatali segéd beengedte az Óbudáról, a bátyjától hazaérkező ifj. Kiss Rózát.⁸ Mivel a villamos nem járt, így Róza gyalog indult haza. Gróf a maguk után bezárt kapuban megkérdezte a fiatal hölgytől, hogy miért ilyen későn ért haza, amikor szigorú rendelet lépett életbe a kapuk zárása ügyében. Beszélgetésük alatt Réthy a társaival a ház felé indult. Réthy, aki Róth Árminnal döngötte a kaput, beszólt az ott tartózkodóknak, hogy azonnal nyissák ki a kaput. Ennek megtörténte után Róth a házmester homlokához tette a pisztolyt: „*Ne ellenkezzék, láthatja, hogy fegyver van nálunk.*” Gróf József elmondta, hogy ő a házmester és beengedte a hazaérkezett ifj. Kiss Rózát, de Róth Ármin továbbra is a homlokán tartotta a pisztolyát. A mellettük álló ifj. Kiss Róza elkezdett jajveszékelní és segítségért kiabálni, erre Réthy Lajos eléje ugrott és a fegyverét a hasának szegezte. A lárma a ház többi lakója is előjött, a házmesteri lakásból Gróf Józsefné szül. Kiss Teréz,⁹ majd Csaplár Aladár,¹⁰ és Riesz

⁷ 44 éves, rábapordányi születésű, budapesti lakos, római katolikus, nő, hivatali segéd.

⁸ 23 éves, budapesti születésű és lakos (későbbi lakcíme VI. Podmaniczky u. 21. III/34.), római katolikus, hajadon, szobalány, az áldozat egyik leánya.

⁹ Nem rokona az elhunytak, 44 éves, ikervári születésű, budapesti lakos, római katolikus, hivataloszolga neje.

¹⁰ 1894. május 5-én született Budapesten, budapesti lakos (I. Márvány u. 40., VIII. Futó utcai Erzsébet Hotel), református, elvált, órásszegéd, apja Csaplár József, anyja Kovács Eszter. BFL VII.102.a Fogolytörzskönyvek. 739/1922. Csaplár Aladár.

3. kép. A Márvány utca 40. számú ház homlokzata és lépcsőháza. Utóbbi helyen történt a gyilkosság. (Fotó: Biró Aurél, 2020)

Ferenc (József),¹¹ Mikó József¹² és az I. emeleti lépcsőkön id. Kiss Róza¹³ – ifj. Kiss Róza édesanyja, aki éppen a szemetet szedte össze – a kapu felé indult. Riesz Ferenc éppen vacsorázott, amikor Gróf Józsefné sz. Kiss Teréz kiáltását hallotta: „Segítség, segítség, az uramat, az uramat!” A hangoskodásra a kapu felé indult, amely félig nyitva volt. Róth nekiszegezte a revolverét, Réthy pedig nyomban feléjük fordult, töltött Mannlicher típusú fegyverét feléjük irányította és elkiáltotta magát: „Vissza, mert lövök.” Róth, aki fegyverét még mindig a házmester homlokának szegezte, odakiáltott felettesének: „Lőjj közibük!” Róth a

¹¹ 1889. augusztus 31-én született Szacsádon [Szabadkán?], budapesti lakos (I. ma XII. Márvány u. 40.), római katolikus, 1920-ban vette feleségül az evangélikus Buzás Adél Margitot, fűszer- és csemegekereskedő (boltja 1920-tól az épületben), apja Riesz Ferenc, anyja Balogh Gizella. Riesz Ferenc a családnevét 1926-ban Laborczyra változtatta. Az evangélikus feleség 1934-ban a krisztinavárosi templomban katolizált, a neve vitéz Laborczy Ferencné szül. Buzás Adél. I. kerületi házassági anyakönyv. 133/1920. Vitéz Laborczy (Laborczy) Ferenc a lakóhelyén hunyt el 1938. december 17-én. I. kerületi halotti anyakönyv. 2099/1938. www.familyserarch.org (utolsó letöltés ideje: 2020. július 15.). Az I. világháborúban a következő kitüntetések kaptak: Legénységi I. osztályú ezüst vitézségi érem, Legénységi II. osztályú ezüst vitézségi érem, Sebesülési érem, Bronz vitézségi érem, Koronás arany érdemkereszt, Károly csapatkereszt. Vitézek 2003. 271. p. Lásd még Verrasztó 2018. 8. p.

¹² 24 éves, kaposvári születésű, budapesti lakos, evangélikus, nőtlen, szigorló orvos.

¹³ 1864. augusztus 15-én született Vágvecsen, budapesti lakos (I. Márvány u. 40., ma XII. Márvány u. 40.), római katolikus, hajadon, segéd-házfelügyelő, apja Kiss István, anyja Mikus Terézia. 54 évesen halt meg. A polgári halotti anyakönyv 1919. július 1-ei bejegyzése szerint az áldozat halálának oka a hát lőtt sebe, elvérzés, gyilkosság által halt meg, az I. Alkotás utca 25. szám alatti katonai kórházban (ma XII. ker.). Vágvecsei katolikus plébánia keresztelő anyakönyve. Lásd még BFL XXXIII.1.a Anyakönyvek. Halálozás. I. kerület. 1919. 118. kötet. 440. bejegyzés. Ezúton fejezem ki köszönetem Dankó Beatrixnak.

felszólítást tagadta, mivel parancsnokát nem szólíhatta fel erre. Közben Réthy már el is sütötte a fegyverét. Riesz visszafordult, s egy lövést kapott a bal combjába, és látta, ahogy mögötte id. Kiss Rozália a golyótól eltalálva összeesett. A lövéskor Herbst József beszaladt a kapuba és felment a 10. lépcsőfoknyi magasságban lévő magasföldszintre.

A bűntény részletei...

A lövedék a korabeli források szerint az első emelet magasságában (valószínűleg a magasföldszintre utaltak), a lépcsőházban, az említett, háttal álló, visszafelé induló id. Kiss Rozáliának a derekán, a keresztcsontja mellett behatolva, máján és az egész testen keresztülhatolva elől a mellbimbó vonalában jött ki. Ugyanez a golyó az áldozat felett néhány lépcsővel, a szintén háttal álló és visszafordult Reisz Ferenc bal felsőlábszárán (combján) is átment és a falba fúródott. Id. Kiss Rozáliának a hátán karcolás volt, amely a lövés idején keletkezhetett, mert a szurony is ment a lövéssel együtt. A sértettek légvonalban 10–15 lépésnyire, 6–8 lépcsőfokra (az ítéletben ez egy–két lépcsőfok volt) lehettek, a lövéskor Róth és Herbst (utóbbi szuronyos puskával) a kapun kívül álltak az utcán. Az utólagos vizsgálat szerint az asszony halálát a máj sérülése, külső és belső elvérzés okozta. Riesz Ferencet a bal combján érte a golyó, a belövési sérülés hátul, a kilövés a comb belső részén történt. A golyó csak az izomzatot érte. A sebet 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyulónak ítélték. A sérülés belövési és kilövési helye alapján megállapították, hogy a sértettnek és az elkövetőnek egymáshoz viszonyított helyzete olyan volt, hogy a lövés alulról felfelé irányulhatott. Azt nem lehetett egyértelműen eldönteni, hogy vajon id. Kiss Rózát és az előtte egy-két lépcsőfokkal magasabban lévő Riesz Ferencet ugyanaz a golyó találta-e el, holott Gróf Józsefné, Mikó József és Riesz Ferenc két lövést hallott.

Gróf József azt állította, hogy sérülését Róthtól szerezte, mivel az revolverét folyamatosan a fejének szegezte, majd egy ütést kapott a halántéka bal oldalára.

Csaplár Aladárné szül. Kiss Teréz,¹⁴ az áldozat másik leánya, az első lövés zajára ment le. Mikor kinyitotta az ajtót, akkor halotta a második lövést, amelynek a tüzeit is látta. Ahogy leért a lépcsőházba, ott látta az édesanyját vérben fekvve, épp kötözték. A látványtól összeesett és bevitték a lakásba.

Az egymásnak ellentmondó vallomások miatt nem derült ki, hogy egy vagy két lövés dördült-e el, illetve az sem, hogy a sértettek egymástól pontosan milyen távolságra álltak.

Réthy lövése leadása után, Róth a vele szemben álló házmestert a forgópisztolyával megütötte, annak az arca csupa vér lett, majd Róth kirángatta a kapu elé. Gróf József sérülése 2–3 cm hosszú heg, mely a bal szemöldöktől a homlokán felfelé húzódott, a sérülést egy kemény, tompa tárgy okozta. Sérülése 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyuló volt.

A kapuban álló ifj. Kiss Róza látta, hogy édesanyja összeesett, oda akart hozzá rohanni, de Herbst József elébe ugrott. Szuronyos fegyverét rászzegezte és rászólt, hogy ne mozduljon. A fiatal nő sírva könyörgött, hogy hadd menjen az édesanyjához, mire Herbst kijelentette: „Hiszen még nem halt meg.”, majd Rózát Gróf mellé kiteszította. Ekkor kiáltott Róth, hogy kötözzék be. Ketten megjelentek és elvitték ifj. Kiss Rózát és Gróf Józsefet a Márvány utca 32. szám alatti (iskolaépületben található, ma XII. ker. BGSZC Budai Középiskolája), szintén a

¹⁴ 20 éves, budapesti születésű és lakos, római katolikus vallású, férjezett, órás neje, az áldozat leánya.

Bandl-különítmény alá tartozó vörösörségre. Onnan ifj. Kiss Rózát negyed óra múlva elengedték, Gróf Józsefet viszont, sebének bekötése miatt a 17. helyőrségi kórházba küldték.

Mikó József orvosnövendék, aki a lövést követően, a „Doktor úr jöjjön le!” felkiáltás után futott le a lépcsőn, egy második lövést is hallott. A házbeliek közül ő segélynyújtás végett a lépcsőn fekvő id. Kiss Rózához lépett, de Herbst is odalépett hozzá, majd ismételtén kijelentette: „Hiszen még nem halt meg.” A három vörösőr a haldokló asszonyt minden segítség nélkül otthagya. Mikó József a vérző nőt bekötözte, majd Csaplár Aladárral (aki szintén két lövést hallott) a 17. helyőrségi (Alkotás utcai) kórházba szállították, de az áldozat útközben elhunyt.

...és a következmények

Amikor Réthy a társaival visszament a parancsnokságra, az esetről jelentést tett, amiért Réthy Lajost 5 év kényszermunkára, Róth Ármint 1 év fogházra ítélték, Herbst József 6 hónap fogházat kapott. Róth Ármin szerint maga a tárgyalás csak egy komédia volt. Így borítékolható volt, hogy az ítéletet nem fogják végrehajtani. Ezt alátámasztotta egy bizonyos Altmann nevű bíró kijelentése: „Ítéljük el, hogy a nép lássa, hogy mi is büntetünk.” A büntetést nem hajthatták végre, csak felfüggesztették. Réthyt és Herbstet hivatalosan a frontra küldték, ahova végül nem mentek el, hanem helyette 10-10 nap szabadságot kaptak. Réthy 1919. június 24-ig a kerületi parancsnokság laktanyáinak parancsnoka, majd július 28-ig a nevezett parancsnokság politikai osztályvezetője volt. Közben 1919. július 17–26. között az említett szabadságát töltötte. 1919. július 28-tól valószínűleg augusztus 1-ig a Budapesti Magyar Katonai Kerületi Parancsnokság személyzeti tartalékát képezte.

A gyilkosság után két-három nappal Csaplár Aladár és neje, Kiss Teréz egy kávéházban vacsoráztak, ahol az egyik szomszédos asztalnál a házukban történt eseményekről beszélgettek. Kiss Teréz megemlítette az ott ülőknek, hogy egy Róth nevű személy is részese volt a történeteknek. Erre a szomszéd asztalnál ülő Róth odament hozzá, bemutatkozott és elmondta, hogy ő az a személy, akiről beszél. Azután kijelentette: „Tudja mi jár ezért? Golyó.”¹⁵

Id. Kiss Róza temetését dr. Krizs Árpád atya végezte a Farkasréti temetőben 1919. július 2-án.¹⁶

4. kép. Id. Kiss Róza halotti bejegyzése, 1919. július 2. (Krisztinavárosi Havas Boldogasszony Plébánia. Halotti anyakönyvek.)

Felemás számonkérés

A gyilkos Réthyt¹⁷ a diktatúra bukása után, 1919. szeptember 3-án letartóztatták. Az ügy tárgyalása Héczey Lajos törvényszéki bíró elnöklete alatt kezdődött meg. 1920. február 24-én

¹⁵ Az ítélet 1920. február 24-én kelt. BFL VII.5.c B.Kgy.9841/1919. 6., 27–43. és 94–98. fólió. Biró 2014a: 152–153. p.; Biró 2014b: 38–39. p.

¹⁶ Krisztinaváros–Havas Boldogasszony Plébánia Levéltára. Halotti anyakönyvek. 413/1919. A halál oka elvezetés, gyilkosság.

¹⁷ BFL VI.1.d 1. doboz. 1925. A. 47. p. Lásd még BFL VII.101.c Fegyencörzskönyvek. I. 4575/1920. Réthy Lajos. BFL VII.101.c Fegyencörzskönyvek. I. 5635/1921. Réthy Lajos.

a budapesti büntetőtörvényszék B.Kgy.9841/1919. szám alatt szándékos emberölés, személyes szabadság megsértése, rablás, súlyos testi sértés miatt 15 év fegyházra, 200 korona pénzbüntetésre és 10 év hivatalvesztésre ítélte Réthyt. 1920. július 9-én átszállították a váci fegyintézetbe. Elvileg 1934. szeptember 24-én szabadult volna. 1921. szeptember 13-án a székesfehérvári királyi törvényszék B.2033/1920. szám alatt személyes szabadság megsértése miatt 4 év fegyházra és 10 év hivatalvesztésre ítélte. Büntetését azonban félbeszakították, 1921. október 21-én, az első fogolycsere-transzporttal kiszállították Szovjet-Oroszországba. A budapesti királyi büntetőtörvényszék 1922. március 27-én kelt B.Kgy.15438/1921. számú ítéletében összbüntetést szabott ki.

A felbujtó Róth Ármint állítólag a Tanácsköztársaság bukása után a román katonaság elvitte Budapestről és ismeretlen helyen internálta. Valószínűleg ezt követően a románok átadták a magyar hatóságoknak, akik 1919. október 20-án tartóztatták le, és 13 év fegyházra, 500 korona pénzbüntetésre és 10 év hivatalvesztésre ítélték.

Az 1919. szeptember 3-tól letartóztatásban lévő, a bűnsegéd Herbst Józsefet 12 év fegyházra, 200 korona pénzbüntetésre és 10 év hivatalvesztésre ítélték. Elítélt társaival együtt ifj. Kiss Róza sértettnek 600 korona temetkezési költséget kellett megfizetnie.¹⁸

1933-ban a *Budapesti Hírlap* a proletárdiktatúra alatt meglőtt, akkor még Riesz Ferenc néven anyakönyvezett kereskedő sérülését – az eseményeket utólag kiszínezve – az alábbi módon írta le:

„Laborczy Ferenc fűszer- és csemegekereskedő II. Márvány-utca 40. szám alatti üzletének kirakata képét mutatjuk be a mai képes mellékletünkben, aki a Nemzeti Munkahét alkalmával rendezett kirakatversenyben az első nagydíjat nyerte. Vitéz Laborczy méltán megérdemelte ezt a kitüntetést. A világháborúban is tizenhárom kitüntetést szerzett. Ezt követően a kommün alatt majdnem vértanúhalált halt, mert mint alkalmazott segéd ugyanezen a helyen, ahol most üzlete van, a kommunisták a ház gondnokát akarták agyonlőni és vitéz Laborczy ezt megakadályozta, de súlyos sebesülés árán. Ugyanezen a helyen nyitotta meg üzletét, ahol az egész környéken rendkívüli népszerűségnek örvend. A szakmában egyébként már számos kitüntetést kapott vitéz Laborczy, aki a kereskedelmi fronton is megállja a helyét. A Márvány utca 40. szám alatti üzlet kirakatának állandóan sok nézője van. A kirakatban ugyanis a legfinomabb magyar csemegeáruk láthatók vitéz Laborczy szakavatott és ízléses rendezésében.”¹⁹

A Márvány utcai eseményeket túlélő Laborczay (Riesz) Ferencet 1926. június 20-án²⁰ avatták vitézzé. A szabadkai császári és királyi 86. gyalogezred többszörösen kitüntetett tartalékos törzsőrmesterét 1938. december 20-án temették el a Farkasréti temetőben.²¹

Az 1944-ben megjelent *Új Magyarország* című újság, az id. Kiss Róza viceházmesternő halálával végződő esetet az ellenforradalom napjának legérthetlenebb bűncselekményének

¹⁸ VII.5.c B.Kgy.9841/1919 (Csatolva VII.5.c B.Kgy.15938/1921.). Százhatvan vádirat a bolsevista bűnösök ellen 1919. 5. p. A gyilkos vörös őrségi laktanya parancsnok a bíróság előtt 1920. 8. p. A gyilkos vörösőrségi laktanyaparancsnok a bíróság előtt 1920. 5. p. Biró 2019. 319. p.

¹⁹ Vitéz Laborczy Ferenc 1933. 7. p.

²⁰ Gaksch–Dimics 1940. 392. p.

²¹ Halálozás 1938. 12. p.

tartotta.²² Az áldozat megölésének színhelyén a mai napig semmilyen emléktábla sem tanúskodik erről a furcsa gyilkosságról.

Levéltári források

Budapest Főváros Levéltára (BFL)

- VII.5.c Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék iratai. Büntetőperek iratai.
- VII.101.c Budapesti Királyi Országos Gyűjtőfogház iratai. Fegyencörzskönyvek.
- VII.102.a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszéki Fogház iratai. Fogolyörzskönyvek.
- XV.17.d.329 Budapesti tervek gyűjteménye. Budapest (székes) főváros tervei.
Építési ügyosztályok tervtára.
- XXXIII.1.a Anyakönyvek. Halálozás. I. kerület.

Krisztinaváros–Havas Boldogasszony Plébánia Levéltára. Halotti anyakönyvek. 1919. A bejegyzés sorszáma 413.

Nyomtatott források

Az elvtársak meggyilkolnak egy viceházmesternét 1944.

Az elvtársak meggyilkolnak egy viceházmesternét. *Új Magyarország*. 1944. június 11. 9. p.

A gyilkos vörös őrségi laktanya parancsnok a bíróság előtt 1920.

A gyilkos vörös őrségi laktanya parancsnok a bíróság előtt. *Világ*. 1920. február 21. 8. p.

A gyilkos vörösőrségi laktanyaparancsnok a bíróság előtt 1920.

A gyilkos vörösőrségi laktanyaparancsnok a bíróság előtt. *8 órai Újság*. 1920. február 21. 5. p.

Halálozás 1938.

Halálozás. *Pesti Hírlap*. 1938. december 20. 12. p.

Rendelet 1919.

Rendelet. *Népszava*. 1919. június 24. 1. p.

Százhatvan vádirat a bolsevista bűnösök ellen 1919.

Százhatvan vádirat a bolsevista bűnösök ellen. *Az Est*. 1919. december 14. 5. p.

Vitéz Laborczy Ferenc 1933.

Vitéz Laborczy Ferenc. *Budapesti Hírlap*. 1933. december 6. 7. p.

²² Az elvtársak meggyilkolnak egy viceházmesternét 1944. 9. p.

Felhasznált szakirodalom

- Biró 2014a. Biró Aurél: *A Tanácsköztársaság fővárosi karhatalmai*. Budapest, 2014.
- Biró 2014b. Biró Aurél: Vörösterror a Hegyvidéken 1919-ben. In: *Tanulmányok a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény 40. évfordulójára. V. Helytörténeti konferencia*. Budapest, 2014. 22–42. p.
- Biró 2019. Biró Aurél: *A vörös terrorcsapatok és a mindennapok terrorja a Magyarországi Tanácsköztársaság idején*. Pápa, 2019.
- Foch ultimátuma. Foch ultimátuma. Fegyverszünet és visszavonulás 1988. In: Fegyverszünet és Ránki György (főszerk.): *Magyarország története 1918–1919. 1919–1945. 8/1*. Budapest, 1988, 324–327. p.
- Gaksch–Dimics Gaksch József–Dimics Szilárd: *A volt Szabadkai Cs. és Kir. 86. gyalogezred története. 1882–1918*. Budapest, 1940.
- Riesz Riesz Ferenc. I. kerületi házassági anyakönyv. 133/1920. és I. kerületi halotti anyakönyv. 2099/1938. www.familyserarch.org (Utolsó letöltés ideje: 2020. július 15.)
- Verrasztó 2018. Verrasztó Gábor: Bérház a Márvány utcában. *Hegyvidék Újság*. 2018. július 19. 8. p.
- Vitézek 2003. Kelemen Örs: *Vitézek albuma*. Reprint, Budapest, 2003.

Impresszum

Budapesti Levéltári Mozaikok

A kiadó neve: Budapest Főváros Levéltára
A kiadó székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 3–5.
Felelős kiadó: Dr. Kenyeres István főigazgató

Főszerkesztő: Dr. Simon Katalin

Szerkesztőség: Fazekasné Dr. Toma Katalin, Dr. Fehér Csaba, Dr. Garami Erika, Dr. Ternovác Balint, Dr. V. László Zsófia, Tóth Gergely (technika- és honlapfelelős)

A szerkesztőség elérhetősége: 1139 Budapest, Teve utca 3–5.; 1554 Budapest, Pf. 41.

e-mail: mozaikok@bparchiv.hu

ISSN 2939-6921